

Kaabete, eritiste, punktaatide, vedelike, küünthe, juuste jms kogumine mikrobioloogiliseks uuringuks

Markeeri proovinõu patsiendi andmetega (eHL juhtumikood/ võõtkood või ees- ja perekonnanimi, isikukood).

Teosta käte antiseptika. Vajaduse kasuta proovivõtmise ajal kaitsekindaid.

Proovinõu: Madal transpordisöötme katsuti

Uuringumaterjal

 Hambajuurekanali materjal
 Kateetritükk
 Koematerjal
 Trahheaaspiraati
 Tsentraalkateetri tükk¹
 Veresoonekanüül¹
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused
Hambajuurekanali materjal: sondi abil võtta materjal juurekanalist võimalikult sügavalt, suruda sond otsapidi transpordisöötmesse.

Koematerjal: suruda steriilsete pintsettidega transpordisöötmesse.

Kateetritükk, tsentraalkateetri tükk¹, veresoonekanüül¹: sondist lõigata steriilsete kääridega tükk ja suruda transpordisöötmesse.

Trahheaaspiraati: sondist lõigata steriilsete kääridega 3 cm tükid (3 tk) ja suruda transpordisöötmesse. Vedel aspiraati steriilsesse proovitopsi (vt lk 4).

¹Ainult koos verekülvidega.

Säilitustingimused:

Aeroobne külv ja seente külv: 2...8 °C juures kuni üks ööpäev

Anaeroobne külv: toatemperatuuril 20... 25 °C kuni üks ööpäev

Proovinõu: eSwab vedela transpordisöötmega katsuti	Uuringumaterjal	
 Kaks erinevat tampooni: roosa korgiga – tavalise suurusega tampoon oranži korgiga – väikese suurusega tampoon	Abstessimaterjal ¹ Amnionivedelik ¹ Dreenieritis ¹ Eesnahakaabe Eesnäärme sekreet Emakakaelakanalikaabe Emakaõõneeritis Fistulieritis ¹ Haavaeritis Koevedelik ¹ Kurgukaabe Köhuõõnevedelik ¹ Kõrvaeritis; Keskkõrvaeritis	Liigesevedelik ¹ Nahakaabe Ninakamaterjal Platsenta Pleuravedelik ¹ Perikardivedelik ¹ Sapp ¹ Siinusepunktaat ¹ Silmamaterjal Sperma Suulimaskesta kaabe Tupekaabe Ureetrakaabe
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused		
¹Punktaadid jms: võtta tampooniga proovimaterjal. Haavaeritis: haava pind puhastada steriilse füsioloogilise lahusega. Võtta materjali tampooniga võimalikult sügavalt haavast terve ja kahjustatud koe piirilt. Kõrvaeritis: väliskõrva põletiku korral võtta materjali väliskuulmekäigust ja keskkõrvapõletiku korral võtta materjal tampooniga läbi steriilse kõrvapeegli. Sobilik on ka paratsenteesil keskkõrvast aspireeritud vedelik ja perforatsioonijärgselt kuulmekäiku valgunud eritis. Kurgukaabe: proov võtta soovitavalt hommikul enne söömist, joomist, hammaste pesemist. Materjal võtta tonsillide krüptidest ja neelu tagaseinalt, hõõruda eksudatiivseid alasid. Vältida kokkupuudet keele ja põskede limaskestaga. Nahakaabe: võtta tampooniga proovimaterjal. Ninamaterjal: tampoon viia piki ninavaheseina 5 – 7 cm sügavusele, seejärel suunata tampooni ots lateraalsele, keerutades tampooni vastu limaskesta. Silmamaterjal: tampoon niisutada steriilse füsioloogilise lahusega, tõmmata paar korda üle alumise konjunktivi, vältida lauääri, ripsmeid. Suulimaskesta kaabe: võtta tampooniga proovimaterjal. Emakakaelakanalikaabe, tupekaabe: eemaldada steriilse tampooniga emakakaelakanali suudmelt limakork, seejärel võtta uue tampooniga 1–2 cm sügavuselt kanalist tampooniga proov. Tupe tagumiselt võlvalt võtta tampooniga proov. Emakaõõneeritis: ainult kaetud tampooniga.	Säilitustingimused: Aeroobne külv ja seente külv: toatemperatuuril 20... 25 °C või 2...8 °C juures kuni kaks ööpäeva Anaeroobne külv: toatemperatuuril 20... 25 °C kuni kaks ööpäeva	

Ureetrakaabe, eesnahakaabe, eesnäärme sekreet, sperma: androloogide, nahaarstide, uroloogide protseduurireeglid.	
Proovinõu: Proovitops ja uriinikatsuti konservandiga	Uuringumaterjal
Keskjoauriini kogumise lühijuhend Greiner BIO-ONE vaakumsüsteemiga Esmasjoauriini kogumise lühijuhend Greiner BIO-ONE vaakumsüsteemiga	Uriin (keskjoa) Uriin (esmasjoa) Uriin (eesnäärme massaaži järel) Uriin (kateetri) Uriin (põiepunktsiooni) Uriin (nefrostoomi)
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Uriin (keskjoa): enne proovimaterjali kogumist peab eelmisest urineerimisest olema möödunud vähemalt 4–6 tundi. Välissuguelundid tuleb pesta voolava veega (ilma pesemisvahendit kasutamata) ja seejärel kergelt kuivatada. Kui naisel esineb tupevoolust või menstruaalvereeritust, tuleb kasutada tampooni. Alustuseks urineerida väike kogus WC-potti. Seejärel, katkestamata uriinijuga, täita proovitops umbes $\frac{3}{4}$ ulatuses. Ülejäänud uriin suunata WC-potti. Seejärel täitke konservandiga uriinikatsuti vastavalt juhistele. Uriin (esmasjoa): esmasjoauriini kogumiseks on eelistatud esimene hommikune, ärkamisjärgne uriin. Enne proovimaterjali kogumist peab eelmisest urineerimisest olema möödunud vähemalt 4–6 tundi. Koguge uriini esimene ports (umbes $\frac{1}{4}$ proovitopsist) puhtasse proovitopsi. Ülejäänud uriin suunake WC-potti. Seejärel täitke konservandiga uriinikatsuti vastavalt juhistele. Uriin (eesnäärme massaaži järgselt): androloogide, uroloogide protseduurireeglid Uriin (kateetri): a) uriini mikrobioloogilise külvi võtmiseks sobib kateetersüsteem, millel on spetsiaalne proovivõtukoht (<i>sampling port</i>). Enne analüüsi võtmist puhastatakse proovivõtukoht desinfektandiga. Analüüsi võtmiseks kasutatakse süstalt. Kui põiekateeter on olnud kasutusel > 7 päeva, siis peab põiekateetri enne analüüsi võtmist vahetama. b) uriini analüüsi kogumine põie kateteriseerimisel ühekordse kateetriga: Põie kateteriseerimise eelselt pestakse patsiendi intiimpiirkond voolava veega. Puhastatud ala kaetakse steriilse auguga linaga. Enne kateetri sisestamist puhastatakse intiimpiirkond täiendavalt steriilse vee või limaskestadele mõeldud antiseptikumiga, kasutades selleks steriilseid pintsette ja tupsuteid. Kateetri sisestamiseks kasutatakse steriilseid kindaid ja vajadusel steriilset klemmi/pintsetti.	Säilitamine toatemperatuuril 20...25 °C või 4...8 °C juures kuni kaks ööpäeva

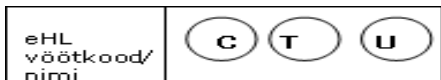
Kateteriseerimisel tuleb vältida põiekateetri kokkupuudet mittesteriilsete pindadega. Kogutud materjal pannakse steriilsesse proovitopsi. Seejärel täidetakse konservandiga uriinikatsuti. c) Kateetrist uriini kogumise lühijuhend Greiner BIO-ONE vaakumsüsteemiga. Uriin (põiepunktsiooni): kasutada uriini saamiseks patsientidelt, kellelt ei ole võimalik keskjoauriini puhtalt saada. Põis peab olema maksimaalselt täitunud. Punktsioonikoht desinfitseerida ja punkteerida ühekordse nõela ja süstlaga kogudes proovitopsi. Seejärel täidetakse konservandiga uriinikatsuti vastavalt juhiste. Uriin (nefrostoomi): uriini analüüs võetakse spetsiaalsest proovivõtukohest (<i>sampling port</i>). Enne analüüsi võtmist puhastatakse proovivõtukoht desinfektandiga ja seejärel võetakse süstlaga analüüs. Saadud materjal pannakse proovitopsi. Seejärel täidetakse konservandiga uriinikatsuti vastavalt juhistele.	
Proovinõu: steriilne proovitops	Uuringumaterjal
	Bronhoalveolaarloputuse vedelik Bronhiaspiraad Dialüüsivedelik Rinnapiim Rõga Trahheaaspiraad Silmamaterjal¹ ¹ainult Acanthamoeba mikroskoopia (Leishman-Giemsa)
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Bronhoalveolaarloputuse vedelik, bronhiaspiraad: bronhoskoopial viia sooja steriilset füsioloogilist lahust bronhiaalpuusse ja eemaldada sealt koos bronhiaalsekreediga. Dialüüsivedelik: materjal koguda aseptiliselt. Rinnapiim: rind pesta eelnevalt sooja vee ja seebiga, pigistada paar tilka rinnapiima, eemaldades sellega võimaliku kontaminatsiooni ja seejärel koguda rinnapiim steriilsesse proovitopsi. Rõga: koguda hommikul enne söömist ja pärast hammaste harjamist ja suu loputamist. Kõhida sügavalt välja. Kui rõga väljakõhimisega on raskusi, siis inhaleerida 15% NaCl ja 10% glütseriini aerosool-segu, kuni vallandub kõhahoog. Trahheaaspiraad: materjal võtta enne trahhea puhastamist ja aspireeri trahhea sekreeti steriilsesse proovitopsi. Silmamaterjal: silmaloputusvedelik panna steriilsesse proovitopsi.	Säilitustingimused: 2...8 °C juures kuni üks ööpäev
Proovinõu: alusklaas	Uuringumaterjal

Eesnahakaabe
Eesnäärme sekreet
Emakakaelakanalikaabe
Tupekaabe
Ureetrakaabe

Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused

Emakakaelakanalikaabe (C), tupekaabe (T): eemaldada steriilse tampooniga emakakaelast limakork, seejärel võtta uue steriilse tampooniga materjali emakakaela kanalist ca 2 cm sügavuselt ja kanda kahele alusklaasile lihvservapoolsele alale. Järgmisena kanda alusklaasidele uue steriilse tampooniga tupe tagumiselt võlvilt võetud materjal vt pilt (oleks soovitatav, et materjal kataks umbes 2 cm läbimõõduga ala). Gonorröa kahtluse korral tuleks võtta lisaks materjali ka **ureetrast (U)**.

Ureetrakaabe, eesnahakaabe, eesnäärme sekreet: androloogia, dermatoveneroloogia, uroloogia protseduurireeglid.

Materjal alusklaasidel lasta kuivada, fikseerida 96% alkoholiga ning panna spetsiaalsesse transportkarpi ja suletavasse kilekotti.

Säilitustingimused:

Toatemperatuuril 20...25 °C kuni üks nädal

Proovinõu: Eppendorfi katsuti

Uuringumaterjal

Sperma

Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused

Sperma: androloogia, dermatoveneroloogia, uroloogia protseduurireeglid.

Säilitustingimused:

2...8 °C juures kuni üks ööpäev

Proovinõu: Valge korgiga katsuti (värvitu)

Uuringumaterjal

Liikvor

Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Täpsem info siit: liikvori uuringud	Säilitustingimused: 37 °C kuni üks ööpäev
Proovinõu: Koonuspõhjaga katsuti	Uuringumaterjal
	Bronhoalveolaarloputuse vedelik Bronhiaspiraad
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Bronhoalveolaarloputuse vedelik, bronhiaspiraad: bronhoskoopial viiakse sooja steriilset füsioloogilist lahust bronhiaalpuusse ja eemaldatakse sealt koos bronhiaalsekreediga	Säilitustingimused: 2...8 °C juures kuni üks ööpäev
Proovinõu: Proovitops dermatofüütidele	Uuringumaterjal
	Juuksed Küünekaabe Nahakaabe
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Juuksed: koguda kahjustuskoldest pintsettidega, juustel peab olema karva folliikulisse jääv nn. juureosa. Juuksekarva pikkus peab olema 1,5-2cm, mitte pikem. Küünekaabe: eemaldada küüne tipmine osa, lõigata küüs proovimaterjali saamiseks tagasi nii kaugelt kui võimalik, paksenenud küüne puhul tehakse steriilse nööri skalpelliga kaapeid küüne alt ja/või küünevalli piirkonnast. Nahakaabe: kahjustuskolde desinfitseerida, steriilse nööri skalpelliga koguda materjal kogu kahjustuskolde ulatuses, eriti selle servaalalt.	Säilitustingimused: toatemperatuuril kuni üks nädal
Proovinõu: läätssetops	Uuringumaterjal
Erinevad tüübid	Läätsvedelik
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	

Läätsevedelik: läätsetops koos seal oleva vedelikuga saata laborisse.	2...8 °C juures kuni üks ööpäev
	Kontrolli, kas proovinõu on korrektselt markeeritud patsiendi andmetega (eHL juhtumikood/ vöotkood või ees- ja perekonnanimi, isikukood). Tellimuse vormistamisel eHL-s jälggi järgmisi aspekte: Materjal: vali õige materjal Proovinõu tüüp: vali õige proovinõu Sisendparameetrid: täitke vajadusel

Kaabete, eritiste, punktaatide, vedelike, küünthe, juuste jms kogumine mikrobioloogiliseks uuringuks v11; 04.06.2025, koostamise eest vastutaja Pille Mee